

Housky z nebe

Příběh Vlasty Macháčkové

Vypracovali: Jan Mikulica

Martin Štaud

Anna Nováková

Lucie Drápelová

Dominika Milánová

Pedagogické vedení: Mgr. Miroslava Kubičková

My, skupina pěti zvědavých žáků osmého ročníku ze ZŠ Masarova, jsme se vydali do Domova seniorů v Bystřici navštívit paní Vlastu Macháčkovou. Venku bylo typické nevlídné lednové odpoledne, ale v malém pokoji bylo teplo a útulno, a tak jsme se zaposlouchali do vyprávění jejího životního příběhu.

Tatínek paní Vlasty pracoval jako přednosta stanice ve Vlkoši, kde se také narodila v roce 1922. Rodina měla menší hospodářství, o které se maminka starala, protože ženy v téhle době nemusely pracovat. Paní Macháčková měla starší sourozence, sestru Milenu a bratra Karla. Rodiče je odmala vedli k poslušnosti. Tehdejší děti netrávily celé dětství u počítačů a televizí, ale zato si hrály hry a povídaly si. Sama o sobě ráda říká, že byla velmi šťastné a divoké dítě, dokonce si říkala „dítě ulice“. Jedny z horších dnů začaly počátkem školní docházky. Navštěvovala školu v Kyjově. Paní Vlasta byla velmi pohyblivé dítě a ve škole musela sedět rovně, nehrbit se a to jí dělalo velké problémy.

Rodina Macháčkových

„Roku 1933 přišel na scénu Hitler, já bych řekla, je to zlý člověk. Ve své knížce píšu, že když Hitler začal rvát, stovkám lidí vnutil svou ideu, tak jsme začali pociťovat úzkost.“

Roku 1938 byl celý národ povolán do mobilizace. Když ji vyhlásili, byla to pro všechny těžká zpráva, začali plakat a objímat se. Navíc to bylo krátce po nečekané smrti sestry Mileny, což bylo velkou ránou pro celou rodinu. Další těžkou zkouškou byl odchod bratra Karla, kterému paní Vlasta neřekla jinak než Káďa, do zahraničí po 17. listopadu. Aby se rodina vyhnula pronásledování gestapem, prohlásili Karla za nezvěstného a odstěhovali se do Brna, kde dokončila paní Macháčková studium a mohla se stát odbornou učitelkou střední školy. Karel Macháček pak působil jako lékař v jednotkách RAF ve Velké Británii a rodina o něm neměla žádnou zprávu až do konce války.

Mezitím Hitler dobýval s armádou Evropu, fronta se blížila k Brnu a Macháčkovi se rozhodli, že opustí Brno a uchýlí se na svou chatu pod Sokolím nedaleko Veverské Bítýšky. Tam se paní Vlastě stalo několik zajímavých příhod, které nás z celého vyprávění zaujaly nejvíce, a proto je popíšeme podrobněji.

Jednoho dubnového dne roku 1945, když Vlasta ráno vstala a podívala se z okna, viděla dvě zvláště oblečené osoby. Vzbudila svého kamaráda: „Jendo vstávej, jdou k nám partyzáni.“ A Jenda jí odpověděl: „Kdepak, to jsou parašutisti.“ U sousedů zakleпали na dveře a vylezla paní Dvořáková. Parašutista si sáhl za bundu a vytáhl americkou vlajku. Sousedka viděla Vlastu a zavolala na ni: „Vlastičko, prosím tě, pojd' sem, pojd' sem, já jim nerozumím.“ Paní Macháčková byla dobrá v angličtině, proto parašutistům rozuměla. Paní Dvořáková je poté ihned pustila do chatky. Opravdu to byli parašutisté, měli namířeno do Bohuslavic. Vozili z Anglie materiál, zbraně a náboje. Shazovali bedny, které vážily přes metr. Jakmile náklad shodili, sestřelili je Němci. Tehdejší letci nosili nafouknuté kalhoty, samé zipy a kapsičky. Paní Vlasta vyšla první ze dveří, aby zkontrolovala okolí. Venku jim dala signál mávnutím ruky, že všechny chaty spí. Parašutisté v tichosti jako myšky přeběhli za paní Macháčkovou, která jim dala další informace k úniku. Poslechli a posunovali se dál a dál a dostali se do Bohuslavic, dokonce až do Kyjova a pak se vrátili do Brna, odkud odlétli. Paní Macháčková dostala zpětné poděkování od parašutistů za jejich záchranu. Vzpomíná: „To vám byl takovej šupek nad tím Brnem, protože bojovali o to Brno, takže se to jenom třepalo a těch bomb, to jsem konečně uviděla, jak lítají bomby, to bylo jak housky z toho nebička.“

Chata pod Sokolím

Také vařila pro partyzány a pomáhala jim. Jednou jeden z partyzánů snídal u paní Macháčkové, avšak přišli vojáci a zaveleli nástup. Paní Vlasta vstala od snídaně, vzala partyzána pod paží a řekla: „Pojd', pojd', jdeme do lesa.“ Odvedla ho do lesa jako svého milence, ale Němci na ně přišli, chodili po lese dva metry od nich s puškami v ruce, a tak se snažila předstírat, že sbírá dřevo. Celá rodina se o ni bála, ale dopadlo to nakonec dobře. Vojáci ji nechali projít. I partyzán Mirek se nakonec vrátil v pořádku. Naštěstí u sebe neměl zbraň, ta zůstala zahrabaná v květináči na chatě.

Válka skončila, Macháčkoví se šťastně vrátili domů, do Brna, a z Anglie se vrátil k radosti všech Kád'a. Ale nezůstal zde dlouho. Jako západní zahraniční voják a ještě s anglickou manželkou měl zpečetěno, že je špion, a nic dobrého by ho tu nečekalo. Vrátil se proto zpět do Anglie.

Paní Macháčková začala po válce pracovat konečně jako učitelka v Brně v Králově Poli na střední odborné škole. Ale jako sestra emigranta a navíc s tím, že nepodepsala členství v KSČ, to neměla jednoduché. „Mně se o tom před vámi špatně mluví, abyste si nemysleli, že vám to chci nějak zošklivit. Nedalo se nic dělat po tom roce 1945. Zavládla taková situace, že členové komunistické strany měli všude přednost. Na té škole byla jedna paní učitelka, která neměla ten obor, nevím, jestli to vůbec byla paní učitelka, ale byla na sekretariátu KSČ, a tak jí dali moje předměty.“ V roce 1950 musela tedy jako učitelka skončit. Zůstala doma, neboť její matka byla nemocná. Protože byla povinnost být zaměstnaný, každého půl roku se paní Macháčková musela hlásit s papírkem od doktora. Dokonce se provdala, ale manželství dlouho nevydrželo. Po dvou letech potkala jednu známou, která jí nabídla místo účetní ve firmě Feron. Její manžel nechtěl, aby nastoupila do zaměstnání, ale ona i přesto šla. V práci se jí dařilo, zastávala místo mzdové účetní.

V roce 1972 zemřel otec Vlasty Macháčkové následkem úrazu. „Zase přišel zlý den a ten den je jeden z těch nejbolestnějších a ty musíš vydržet a toho druhého, který ti zůstává, podržet. Tak jsme s mamičkou osaměly, tím na mne padla ještě větší odpovědnost. Bylo toho na sto let, a co budu muset ještě zdolávat, když na to budu sama, to jsem nedomyslela.“ Pár let po smrti otce zemřela i její matka. Pro paní Macháčkovou to byly těžké chvíle, jelikož její rodina pro ni byla vším. „Ztratila jsem svou životní kamarádku, matku nade vše nejvzácnější, nejmilejší, vychovatelku, rádkyni a spolutrpitečku.“

Rodiče Vlasty Macháčkové

Snažila se kontaktovat svého bratra, o kterém dlouho nic neslyšela. Podařilo se jí získat výjezdní doložku a mohla konečně bratra navštívit. Po roce 1989 získal Kád'ra opět československé občanství a sourozenci se mohli častěji navštěvovat. Karlovi byla ve Vlkoši odhalena pamětní deska, jeho kniha *Escape to England* byla přeložena do češtiny a v její rodné vesnici bylo otevřeno Military muzeum generála S. J. Ingra, kde se o jeho osudech také něco dozvíte. Karel Macháček zemřel v roce 2005.

Vlasta a Karel

Odhalení pamětní desky

Paní Macháčkové je dnes krásných 94 let. Žije v bystrckém Domově seniorů. Ráda vzpomíná na své krásné dětství a díky obyvatelům obce Vlkoš jí vyšla kniha s názvem *Návraty domů*, ze které zde také čerpáme. My jí přejeme hodně zdraví a stále spoustu energie do života.

„Věřte, tolik hrůzy člověk prodělal, ale přitom v sobě má tolik síly, ale já se nebála.“

Zdroje:

Autentický rozhovor s paní Vlastou Macháčkovou.

MACHÁČKOVÁ, VLASTA. *Návraty domů*. Vydalo občanské sdružení Kyjovské Slovácko v pohybu. 1. vydání, 2012.

<http://www.pametnaroda.cz/witness/photo/id/>